

Arviointi ja henkilökohtaistaminen, osaamismerkkihakemus

Arviointiprosessin suunnittelu henkilökohtaistamisen periaatteiden ja voimassa olevien säädösten mukaisesti

Opintojakso toteutuu Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) syksyllä 2025, päiväopetuksena luennoilla ja itseopiskeluna. Arviointikriteerit tulevat liiketalouden tutkinto-ohjelman opetussuunnitelmasta. Opetettava ryhmä on valinnut suuntautumisvaihtoehdon luova markkinointi. Nämä opinnot kuuluvat ammatillisiin perusopintoihin.

Opintojen arviointia säätelee muun muassa ammattikorkeakoululaki (932/2014), jossa on määritelty opiskelijan oikeus saada tietoonsa arviointikriteerien soveltaminen omiin opintosuorituksiin. Laki edellyttää myös, että opiskelijalle annetaan mahdollisuus tutustua arvioituun kirjalliseen tai muulla tavalla tallennettuun opintosuoritukseen. Lisäksi lain mukaan kirjallisia ja tallennettuja opintosuorituksia on säilytettävä vähintään kuuden kuukauden ajan tulosten julkistamisesta.

SAMKin tutkintosäännössä raamitetaan arviointia siten, että opintojen tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan asteikolla 5–1.

Tällä opintojaksolla arviointi kuvataan seuraavasti:

“Tyydyttävä (1-2)

Opiskelija etsii tietoa monipuolisesti eri tietolähteistä. Opiskelija tuntee ryhmässä toimimisen säännöt ja on mukana tekemässä sovittuja asioita. Opiskelija osallistuu asiantuntijaesitykseen ja ryhmäviestintätilanteisiin, perustelee osin näkemyksensä, tunnistaa ryhmän jäsenenä vastuunsa omasta viestintäkäyttäytymisestään. Opiskelija tunnistaa aikataulussa pysymisen ja vastuullisuuden merkityksen.

Hyvä (3-4)

Opiskelija etsii tietoa monipuolisesti eri tietolähteistä. Opiskelija tuntee ryhmässä toimimisen säännöt ja on mukana tekemässä sovittuja asioita. Opiskelija osallistuu

jäsentyneen asiantuntijaesityksen pitämiseen ja ryhmäviestintätilanteisiin ja perustelee näkemyksensä. Opiskelija pysyy aikataulussa ja toimii vastuullisesti.

Kiitettävä (5)

Opiskelija etsii tietoa monipuolisesti ja kriittisesti eri tietolähteistä. Osaa analysoida ja organisoida sekä kehittää ryhmän toimintaa. Opiskelija osallistuu jäsentyneen ja luovan asiantuntijaesityksen pitämiseen ja ryhmäviestintätilanteisiin, argumentoi vakuuttavasti, tukee muita viestintätilanteen osapuolia ja luo kannustavaa ilmapiiriä. Opiskelija suunnittelee toimintaansa tavoitteellisesti ja pysyy aikataulussa. Opiskelija toimii vastuullisesti.”

SAMKin tutkintosäännössä arvioinnista kuvataan myös, muun muassa seuraavaa

- arvioinnin tulee perustua opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin, ja tarkemmat arviointiohjeet annetaan erillisessä menettelyohjeessa.
- arvioinnit tulee merkitä opiskelijahallintojärjestelmään 15 työpäivän kuluessa viimeisestä suorituspäivästä.
- SAMK noudattaa tutkimuseettisiä ohjeita ja käsittelee vilppitapaukset erillisen menettelyohjeen mukaan.

Tutkintosäännössä tuodaan myös esiin opiskelijapalautteeseen liittyviä käytäntöjä.

Arvioinnin tehtävät oppimisprosessin eri vaiheissa (ennen oppimista, sen aikana sekä osaamista arvioitaessa)

Parhaimmillaan hyvä arviointi motivoi oppimaan. Hyvät ”tukipilarit” ovat arvioinnin arvot: reiluus, oikeudenmukaisuus, läpinäkyvyys, validius (arvioidaan todella sitä, mitä on tarkoitus arvioida) sekä reliabiliteetti (vältetään sattumanvaraisuus) (Atjonen 2007).

Aluksi opiskelijoille teetetään kysely, jonka tarkoitus on tuottaa tietoa opiskelijoiden lähtötasosta heille itselleen. He myös pääsevät perehtymään alustavasti teemoihin, joita opinnoissa käsitellään. Toissijainen tarkoitus on se, että opettajana saan tietoa koko opiskelijaryhmän lähtötasosta, jolloin tehtävien vaikeustaso voi vielä peilata tähän koko ryhmän vastausten koontiin. Tämä on tarpeellista erityisesti siksi, että en toimi vielä ammatillisena opettajana, eikä minulla ole sikäli kokemusta opiskelijoiden keskimääräisestä osaamisesta tässä vaiheessa.

Opintojakson aikana teetän opiskelijoille itsenäisesti suoritettavia tehtäviä, joiden tarkoitus on saada heitä pohtimaan syvällisesti opintojaksoon liittyviä asioita. Näiden tehtävien suorittaminen voi vaikuttaa arvosanaan laskevasti (jos niitä ei ole tehnyt

ollenkaan tai kunnolla) tai nostavasti (jos tentti menee huonosti, mutta opiskelija on tehnyt tehtävät huolellisesti).

Koska luennoilla käytettävä aika on rajallinen, olen päättänyt käyttää sen pääasiassa osallistaviin, kasvokkain suoritettaviin tehtäviin. Luennoilla arvioin aktiivisuutta, kun seuraan opiskelijoiden suorituksia. Myös luennoilla annetaan palautetta suorituksista (tehtävästä riippuen voi itse antaa palautetta tai opiskelijat antavat toisilleen vertaispalautetta). Opiskelijat tekevät myös ryhmätöitä, jonka laadukkuus voi vaikuttaa arvosanaan. Arvosanaan voi vaikuttaa myös vertaispalaute, kun opiskelijat arvioivat omaa ja toistensa suoriutumista tehtävästä.

Lopuksi opiskelijat suorittavat verkkotentin, jossa he refleктоivat oppimaansa. Tämä nivoo yhteen kaiken opiskelijoiden oppiman ja toimii lisäksi opintojakson kertauksena ja yhteenvetona.

ARVIOINTI OPINTOJAKSOLLA RYHMÄVIESTINTÄ		
Ennen opintojaksoa	Opintojakson aikana	Opintojakson jälkeen
<p>Forms-kysely opettaja saa käsitystä lähtötasosta opiskelija saa käsitystä opiskeltavista teemoista ja omasta lähtötasostaan (ei vaikuta arvosanaan)</p>	<p>Itsenäisesti suoritettavat tehtävät (voivat vaikuttaa arvosanaan nostavasti tai laskevasti yhdellä arvosanalla)</p> <p>Ryhmätö ja sen arviointi (vertaisarviointi ja opettajan arviointi vaikuttavat arvosanaan mahdollisesti yhdellä arvosanalla)</p> <p>Tuntiaktiivisuus (voi vaikuttaa arvosanaan nostavasti tai laskevasti yhdellä arvosanalla)</p> <p>Tentti Tentin arvosana muodostaa "pohjan" arvosanalle</p>	<p>Palautekysely ja vastapalaute (opettaja saa palautetta opintojaksosta ja antaa palautteen palautteesta, tämä auttaa kehittämään opintojaksoa)</p>

Arviointimenetelmät ja niiden perusteet osana oppimisprosessin kokonaisuutta

Kuten ylempänä kuvasin, teetan opiskelijoille aluksi kyselyn, jolla selvitetään lähtötasoa. Lähtötason selvittämisestä on hyötyä sekä opiskelijalle, että opettajalle. Tämä toteutetaan Formsissa.

Opintojakson aikana opettajana arvioin myös itsenäisesti verkossa suoritettavia tehtäviä. Tällaisten tehtävien suorittamista perustelen sillä, että opiskelija saa omalla ajallaan (kuitenkin ohjatusti) tutustua materiaaliin. Tällöin yhteisissä opetustuokioissa voidaan syventyä vuorovaikutukselliseen tekemiseen.

Päivi Atjonen (2007) kuvaa ipsatiivista arviointia, joka soveltuu hyvin ryhmäviestinnän osaamisen arvioimiseen. Tämä on itselleni vielä uutta, mutta todella kiinnostava tapa ja selvitän sitä paremmin, kun päädyn itse opettamaan.

Opetustuokioissa on erilaisia teemoja, joihin perehdytään aina ensin teoriassa ja sitten erilaisilla ryhmäharjoituksilla. Pääteemat luennoilla ovat seuraavat (suluissa on opetustuokiossa käytettävä vuorovaikutuksellinen menetelmä):

- kuunteleminen ja myönteisen ilmapiirin edistäminen (roolipeli)
- havainnointi ja keskustelu ryhmätilanteissa (pienryhmäkeskustelu)
- keskustelun tavoitteiden saavuttaminen (väittäminen)
- liike-elämän periaatteet neuvotteluissa ja palavereissa (case-harjoitus)
- oman viestinnän sopeuttaminen (ryhmätyö)

Opettajana seuraan ryhmien aktiivisuutta, mutta opiskelijat voivat myös itse arvioida itseään ja toisiaan.

Tentti suoritetaan Moodlessa sähköisesti ja se perustuu lähdemateriaaliin ja itsereflektioon sen pohjalta. Tentissä on osa kysymyksistä koneellisesti suoraan tarkistettavia väittämä-tyyppisiä kysymyksiä ja yksi laajempi, pohtimista vaativa kysymys.

Opintojakson päätyttyä opiskelijat antavat opintojaksosta sähköisesti palautetta SAMKin opiskelijapalauttejärjestelmän avulla ja opettajana vastaan palautteeseen vastapalautteella Moodlessa.

Oppimisympäristön muut toimijat

Päivi Atjonen (2021) kuvaa arvioinnissa monitahoisuuden ja -menetelmäisyyden merkitystä. Quakrim-Soivio (2016) taas kuvaa hyvin vertaisarviointia. Hän sanoo sen olevan sellaista, että arvioija ja arvioitava ovat samassa asemassa ja arviointipalautetta annetaan osana oppimisprosessia.

Opettaja toimii tässä pääasiallisena arvioijana, mutta opintojaksolla myös opiskelijat arvioivat toistensa osaamista eli antavat vertaispalautetta. Tällöin opiskelijat oppivat paitsi antamaan ja vastaanottamaan palautetta myös toisiltaan. Vertaispalautteen avulla palautetta voi saada opinnoilla huomattavan paljon enemmän kuin silloin, että vain opettaja antaisi palautetta.

Myös ylempänä kuvattu itsearviointi on tällaisella opintojaksolla tärkeää. Opiskelijan ryhmäviestinnän taidot kehittyvät koko ajan, ja opiskelijan on tärkeää pohtia, missä asioissa kehitystä on jo tapahtunut ja missä asioissa hänen tulisi vielä kehittyä.

Oman toiminnan arviointi sekä yksilö- että organisaatiotasolla

Opintojakson päätteeksi kaikkien opiskelijoiden tulee antaa palautetta opintojaksosta. Sen avulla voin kehittää opintojaksoa ja sen arviointia. Tärkeää on myös antaa opiskelijoille palautteesta vastapalaute.

Laadukkaasti toteutetulla opintojaksolla on merkitystä koko ammattikorkeakoulun opetuksen laatuun.

Omalla toiminnallani on vaikutusta siihen, että jos opiskelijat suorittavat opintojakson tavoiteajassa, he ovat lähempänä valmistumista, joka vaikuttaa suoraan koko ammattikorkeakoulun rahoitukseen. Jos he saavat tältä opintojaksolta hyviä oppeja, he ovat valmiimpia työelämään, millä on vaikutusta paitsi opiskelijalle itselleen, myös alueen elinkeinoelämälle ja jälleen myös ammattikorkeakoulun rahoitukseen.

Oman toiminnan taloudelliset ja hyvinvointia lisäävät vaikutuksia

Rehellisyyden nimissä on sanottava, että resurssien arviointi on tässä vaiheessa erittäin vaikeaa. Sekä opintojakson suunnitteluun että sen toteuttamiseen ja arviointiin mennee enemmän aikaa kuin sille on resursoitu. Luotan kuitenkin siihen, että kun kokemusta karttuu lisää, opintojaksojen suunnitteleminen, toteuttaminen ja suoritusten arvioiminen muuttuvat helpommiksi. Löydän ehkä uusia tapoja, hyväksi havaituista tavoista tulee rutiinia ja vaikeat tai sopimattomat tavat jäävät pois.

Haluan opintojaksolla edistää psykologisen turvallisuuden kulttuuria, eli että opiskelijoilla olisi turvallinen olo tuoda esiin muun muassa vaikeita asioita ja kokea itsensä arvostetuksi omana itsenään. Tällöin opiskelijan olisi helppo lähestyä minua, jos hän vaikka kokee epäoikeudenmukaisuutta arvioinnissa.

Lähteet:

Ammattikorkeakoululaki (932/2014). Viitattu 10.11.2024.

Atjonen, P. 2007. Hyvä, paha arviointi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Atjonen, P. 2021. Kehittävä arviointi kasvatusalalla. Joensuu: Lasermedia Oy.

SAMKin tutkintosäntö 2024. Viitattu 20.11.2024.

Quakrim-Soivio N. 2016. Oppimisen ja osaamisen arviointi. Helsinki: Otava.